ഗരുഡപുരാണമ്/ആചാരകാണ്ഡഃ/അധ്യായഃ 146

ശ്രീഗരുഡമഹാപുരാണമ് 146
ധന്വന്തരിരുവാച .
സർവരോഗനിദാനഞ്ച വക്ഷ്യേ സുശ്രുത തത്ത്വതഃ .
ആത്രേയാദ്യൈർമുനിവരൈര്യഥാ പൂർവമുദീരിതമ് .. 1,146.1 ..

രോഗഃ പാപ്മാ ജ്വരോ വ്യാധിർവികാരോ ദുഷ്ട ആമയഃ .
യക്ഷ്മാതങ്കഗദാ ബാധാഃ ശബ്ദാഃ പര്യായവാചിനഃ .. 1,146.2 ..

നിദാനം പൂർവരൂപാണി രൂപാണ്യുപശയസ്തഥാ .
സംപ്രാപ്തിശ്ചേതി വിജ്ഞാനം രോഗാണാം പഞ്ചധാ സ്മൃതമ് .. 1,146.3 ..

നിമിത്തഹേത്വായതനപ്രത്യയോത്ഥാനകാരണൈഃ .
നിദാനമാഹുഃ പര്യായൈഃ പ്രാഗ്രൂപം യേന ലക്ഷ്യതേ .. 1,146.4 ..

ഉത്പിത്സുരാമയോ ദോഷവിശേഷേണാനധിഷ്ഠിതഃ .
ലിങ്ഗമവ്യക്തമല്പത്വാദ്വ്യാധീനാം തദ്യഥായഥമ് .. 1,146.5 ..

തദേവ വ്യക്തതാം യാതം രൂപമിത്യഭിധീയതേ .
സംസ്ഥാനാം വ്യഞ്ജനം ലിങ്ഗം ലക്ഷണം ചിഹ്നമാകൃതിഃ .. 1,146.6 ..

ഹേതുവ്യാധിവിപര്യസ്തവിപര്യസ്താർഥകാരിണാമ് .
ഔഷധാന്നവിഹാരാണാമുപയോഗം സുഖാവഹമ് .. 1,146.7 ..

വിദ്യാദുപശയം വ്യാധേഃ സ ഹി സാത്മ്യമിതി സ്മൃതഃ .
വിപരീതോഽനുപശയോ വ്യാധ്യസാത്മ്യേതിസംജ്ഞിതഃ .. 1,146.8 ..

യഥാ ദുഷ്ടേന ദോഷേണ യഥാ ചാനുവിസർപതാ .
നിർവൃത്തിരാമയസ്യാസൗ സംപ്രാപ്തിരഭിധീയതേ .. 1,146.9 ..

സംഖ്യാവികല്പപ്രാധാന്യബലകാലവിശേഷതഃ .

സാ ഭിദ്യതേ യഥാത്രൈവ വക്ഷ്യന്ത്യേഷ്ടൗ ജ്വരാ ഇതി .. 1,146.10 ..

ദോഷാണാം സമവേതാനാം വികല്പോശാംശകല്പനാ .
സ്വാതന്ത്ര്യപാരതന്ത്ര്യാഭ്യാം വ്യാധേഃ പ്രാധാന്യമാദിശേത് .. 1,146.11 ..

ഹേത്വാദികാർത്സ്ന്യാവയവൈർബലാബലവിശേഷണമ് .
നക്തന്ദിനാർധഭുക്താംശൈർവ്യാധികാലോ യഥാമലമ് .. 1,146.12 ..

ഇതി പ്രോക്തോ നിദാനാർഥഃ സ വ്യാസേനോപദേക്ഷ്യതേ .
സർവേഷാമേവ രോഗാണാം നിദാനം കുപിതാ മലാഃ .. 1,146.13 ..

തത്പ്രകോപസ്യ തു പ്രോക്തം വിവിധാഹിതസേവനമ് .
അഹിതസ്ത്രിവിധോ യോഗസ്ത്രയാണാം പ്രാഗുദാഹൃതഃ .. 1,146.14 ..

തിക്തോഷണകഷായാമ്ലരൂക്ഷാപ്രമിതയോജനൈഃ .
ധാവനോദീരണനിശാജാഗരാത്യുച്ചഭാഷണൈഃ .. 1,146.15 ..

ക്രിയാഭിയോഗബീശോകചിന്താവ്യായാമമൈഥുനൈഃ .
ഗ്രീഷ്മാഹോരാത്രഭുക്ത്യന്തേ പ്രകുപ്യതി സമീരണഃ .. 1,146.16 ..

പിത്തം കട്വാലതീക്ഷ്ണോഷ്ണകടുക്രോധവിദാഹിഭിഃ .
ശരന്മധ്യാഹ്നരാത്ര്യർധവിദാഹസമയേഷു ച .. 1,146.17 ..

സ്വാദ്വമ്ലലവണസ്നിഗ്ധഗുർവഭിഷ്യന്ദിശീതലൈഃ .
ആസ്യാസ്വപ്നസുഖാജീർണദിവാസ്വപ്നാദിബൃംഹണൈഃ .. 1,146.18 ..

പ്രിച്ഛർദനാദ്യയോഗേന ഭുക്താന്നസ്യാപ്യജീർണകേ .
പൂർവാഹ്നേ പൂർവരാത്രേ ച ശ്ലേഷ്മാ വക്ഷ്യാമി സങ്കരാൻ .. 1,146.19 ..

മിശ്രീഭാവാത്സമസ്താനാം സന്നിപാതസ്തഥാ പുനഃ .
സംകീർണാജീർണവിഷമവിരുദ്ധാദ്യശനാദിഭിഃ .. 1,146.20 ..

വ്യാപന്നമദ്യപാനീയശുഷ്കശാകാമമൂലകൈഃ .
പിണ്യാകമൃത്യവസരപൂതിശുഷ്കകൃശമിഷൈഃ .. 1,146.21 ..

ദോഷത്രയകരൈസ്തൈസ്തൈസ്തഥാന്നപരിവർതതഃ .
ധാതോർദുഷ്ടാത്പുരോ വാതാദ്ഗ്രിഗ്രഹാവേശവിപ്ലവാത് .. 1,146.22 ..

ദുഷ്ടാമാന്നൈരതിശ്ലേഷ്മഗ്രഹൈർജന്മർക്ഷപീഡനാത് .
മിഥ്യായോഗാച്ച വിവിധാത്പാപാനാഞ്ച നിഷേവണാത് .
സ്ത്രീണാം പ്രസവവൈഷമ്യാത്തഥാ മിഥ്യോപചാരതഃ .. 1,146.23 ..

പ്രതിരോഗമിതി ക്രുദ്ധാ രോഗവിധ്യനുഗാമിനഃ .
രസായനം പ്രപദ്യാശു ദോഷാ ദേഹേ വികുർവതേ .. 1,146.24 ..

ഇതി ശ്രീഗാരുഡേ മഹാപുരാണേ പൂർവഖണ്ഡേ പ്രഥമാംശാഖ്യേ ആചാരകാണ്ഡേ സർവരോഗനിദാനം നാമ ഷട്ചത്വാരിംശദുത്തരശതതമോऽധ്യായഃ
